

Espectacle musical per infants de 0 a 6 anys

Guia didàctica

Elena Pereta i Oriol Aguilar

Setembre 2015

1. L'espectacle

és un espectacle musical de petit format amb tres músics en escena. L'escena evoca un racó d'una plaça en un poblet o ciutat on tres amics juguen imaginativament a través de cançons i músiques. La música i les cançons d'arrel tradicional i els seus instruments com ara la guitarra, la flauta, el banjo i el bouzouki, es barregen amb petits elements més contemporanis com ara el beat box, el jazz i la samba per fer de Cromàtic un espai eclèctic. Amb una posada en escena sòbria i elegant la música actua en tot moment com a eix vertebrador de l'espectacle, sense text i amb molts elements coreogràfics per tal de fer-lo més atractiu al públic.

És un espectacle destinat als infants de primer i segon cicle d'educació infantil, així com també a un públic familiar.

En aquesta guia us presentem informació sobre l'espectacle, i una sèrie d'activitats didàctiques obertes a les vostres iniciatives, canvis, ampliacions, variacions segons les característiques de les vostres escoles i dels vostres nens i nenes.

és un espectacle portat a terme per la companyia **Com sona?**, una companyia d'espectacles musicals adreçats a nens i nenes d'edats compreses entre els 0 i els 6 anys.

**Com
Sona?**

Neix a Barcelona l'any 2005 amb la idea d'apropar la música als infants a través d'una sèrie d'espectacles que tinguin en compte l'edat a la que estan dirigits.

Al llarg de la seva història la companyia **Com Sona?** ha actuat en centenars de centres d'educació infantil i primària, escoles bressol tant municipals com privades, així com en centres cívics i teatres de bona part del territori català.

També ha participat en la creació d'espectacles encarregats directament per Centres de Recursos Pedagògics de diferents districtes de Barcelona.

De caràcter multidisciplinari, la companyia **Com Sona?** agrupa diferents col·lectius formats per músics professionals, mestres, educadors, informàtics, dissenyadors, il·lustradors i altres col·laboradors. Si voleu saber-ne més: www.comsona.cat

1.1 Fitxa tècnica

Títol: *Cromàtic*

Música: cançó popular i música d'autor.

Gènere: Espectacle amb música

Producció: Cia. *Com sona?*

Direcció musical: Oriol Aguilar

Direcció d'escena i ambientació: Pablo Paz

Vestuari: Pablo Paz

Disseny de vestuari: Imma de Batlle

Confeció del vestuari: Elena Fusellas

Maquillatge: Eva Saez

Intèrprets: Elena Pereta (veu, melòdica, kazoo i campanes)

Oriol Aguilar (guitarra, bouzouki irlandès, banjo, flauta i vocal drums)

Marc Cuevas: Contrabaix, Baix elèctric i percussió

Durada aproximada: 50 minuts

Públic preferent: Familiar, Primer i Segon Cicle d'Educació infantil

1.2 Cromàtic

La paraula Cromàtic fa referència dos mons: el món musical i el món visual.

Així doncs un cromatisme en música pot ser aplicat a una melodia o a una escala quan hi coincideixen dos o més semitons juxtaposats, consecutius i en el mateix sentit, ja sigui ascendent o descendent. Així, podem parlar d'una melodia cromàtica, o d'un passatge cromàtic en una melodia, o d'una escala cromàtica. També pot ser aplicat a un instrument si es refereix a la possibilitat d'interpretar totes les notes de l'escala cromàtica. Segons els casos, això afecta a la totalitat de la tessitura d'un instrument o bé a una part.

Per altra banda cromatisme també pot fer referència al color en el sentit d'utilitzar moltes games de color diferents com passa per exemple en l'arc de sant Martí.

Així doncs, Cromàtic intenta evocar aquestes dues possibilitats; la musical i la visual.

Cromàtic és doncs el nom d'aquest espectacle que pretén obrir les oïdes, despertar sensibilitats, i aportar el gaudi cap a l'experiència sonoro-musical, a través d'unes músiques tradicionals amb la màgia de noves aportacions que l'enriqueixen.

En aquest espectacle escoltarem música popular i cançons. Els arranjaments musicals han estat pensats i dissenyats especialment per aquest espectacle i per aquesta petita formació en concret, volent en tot moment, aportar noves idees a cada peça musical.

1.2.1 Els músics i instruments:

Tot seguit us presentem els intèrprets i actors de l'espectacle i fem una petita aproximació als instruments que sentirem:

L'Elena, que canta i toca la melòdica, el kazoo i les campanes.

La veu és un instrument molt important que tots tenim i que podem fer servir per cantar i per inventar músiques.

La melòdica és un instrument de vent que funciona de forma molt semblant a l'acordió. En comptes d'utilitzar una manxa per l'emmagatzematge d'aire, aquest és bufat directament pel músic com si es tractés d'una flauta. Les diferents notes musicals s'obtenen gràcies a un petit teclat (semblant al teclat d'un piano) que l'intèrpret toca amb la mà dreta. La mà esquerra s'utilitza per aguantar l'instrument.

El Kazoo és un instrument de vent molt rudimentari. El seu so es produeix gràcies a la vibració d'una petita membrana que sona quan ens el posem a la boca i entonem una petita melodia cantant. Gràcies al seu tub d'amplificació i la membrana, es produeix un so molt curiós i còmic. Vegeu-ne una imatge:

L'Oriol toca la guitarra, el bouzouki, el banjo, l'harmònica i la flauta travessera.

La guitarra, el bouzouki i el banjo són instruments de corda polsada. A continuació farem una ràpida descripció de cada un d'ells.

La guitarra té sis cordes i és molt popular entre nosaltres. És un instrument amb un origen molt i molt antic i trobem diferents tipus d'instruments semblants en moltes cultures antigues. La guitarra moderna actual (guitarra clàssica o espanyola) prové de l'evolució de la guitarra barroca i romàntica. Normalment presenta sis cordes, i té una tapa i un fons que actuen com a caixa de ressonància. En els laterals porta unes fustes que s'anomenen anelles i al bell mig de la tapa hi trobem la boca de l'instrument que és per on surt amplificat el so. Té un mànec amb una sèrie de trasts per on el músic va posant els dits per produir les diferents notes musicals. La tensió de les cordes es tégula gràcies al claviller que permet tensa o destensar cada una de les cordes de manera independent per tal d'afinar-les.

El bouzouki irlandès és un instrument de corda polsada amb 4 dobles cordes o ordres. Prové originàriament de Grècia, però a partir dels anys 80 fou introduït a Irlanda per tal d'acompanyar la música celta. Des de llavors, aquest instrument s'utilitza en ambients relacionats amb la música irlandesa com a instrument solista o d'acompanyament.

El banjo és un instrument molt popular que sovint ens evoca el llunyà oest, la música country i la música folk nord americana. De banjos n'hi ha de 4 i de 5 cordes. El banjo que toca l'Oriol és de 5 cordes. El banjo de 5 cordes, o banjo de bluegrass (que és un estil de música d'origen nord americà) es toca amb unes pues de dit col·locades a la mà dreta.

La flauta travessera és un instrument de vent-fusta. Antigament les flautes eren construïdes amb fusta i tenien un so més càlid. Amb el temps la manera de construir-les va anar canviant i actualment estan fetes

amb metall, bronze, or o plata. El flautista toca aquest instrument amb les dues mans, mentre que amb la boca bufa a dins un forat de l'embocadura per tal de produir el so.

És un instrument molt utilitzat en diferents estils musicals, des de la música clàssica al jazz, el rock, el pop o la música celta.

El seu so és càlid i expressiu i sovint ens fa pensar en la natura i els ocells.

L'harmònica és un instrument de vent que sona mitjançant la vibració d'unes petites llengüetes que produeixen el so quan hi passa l'aire. Cada orifici produeix un so diferent depenent de si l'aire és bufat o aspirat. És un instrument molt i molt popular i present en la música folk nord-americana entre d'altres.

El Marc que toca el contrabaix, el baix elèctric i la percussió

El Contrabaix és un instrument de la família de la corda fregada. És el més gran de tots i el que sona més greu. Es pot tocar amb l'arc o també amb els dits fent pizzicato. El contrabaix és un instrument molt present a les orquestres simfòniques però també el trobem sovint per acompanyar música de jazz o música folk.

El Marc també toca el baix elèctric. Aquest instrument sona molt greu i té quatre cordes. Es diu elèctric perquè necessita ser connectat a un amplificador a través d'un cable (jack-jack) per tal de poder sonar. S'utilitza molt en música moderna (blues, rock i pop entre d'altres estils). És un instrument bàsicament que té la funció d'acompanyament en una banda de músics, ja que normalment és el que sona més greu de tots.

1.2.2 El Repertori

- “Dalaida”** O. Aguilar
guitarra, contrabaix, veu i vocal drums
- Jo en tinc un tamboret**.....tradicional catalana
Flauta travessera, baix elèctric, veu i vocal drums
- Dalt del cotxe**.....tradicional catalana
Guitarra, contrabaix, melòdica, veu i cascavells
- En Pere petit/ Cançó d’en Patufet**.....tradicional catalanes
Veu, contrabaix i efectes rítmics
- Un tren petitó**.....Popular catalana
Guitarra, baix elèctric, harmònica, melòdica i veu
- Marieta vola vola**.....tradicional catalana
Baix elèctric, guitarra, campanes i veu
- Ballmanetes**.....tradicional catalana
Bouzouki, baix elèctric, veu i vocal drums
- La lluna la pruna**.....tradicional catalana
Melòdiques i veu
- La cuqueta amb sucre**.....tradicional catalana
Bouzouki, tabal tradicional, melòdica i veus
- L’esquirol**.....popular catalana
Guitarra, Contrabaix, kazoo i veus
- El gall i la gallina/Arri arri tatanet**.....tradicional catalanes
Banjo, contrabaix i veus
- Sol solet**tradicional catalana
Bouzouki, baix elèctric, melòdica i veus.
- ABC la pastera ja la sé**.....refranys popular
Guitarra, baix elèctric, vocal drums i veu
- El lleó no em fa por**.....popular catalana
Guitarra, baix elèctric, harmònica i veu
- Dalaida de comiat”**O. Aguilar

2. Objectius didàctics i continguts

2.1. Objectius didàctics

Explorar i percebre:

- Fomentar l'escolta de la música tant en directe com enregistrada i el seu gaudi.
- Vivenciar l'experiència d'un concert pensat especialment per als infants: músics propers, instruments a la vora, llums, escenografia, ritual del concert...
- Compartir amb altres infants de la seva edat aquesta mateixa experiència.
- Escoltar peces instrumentals i vocals catalanes i d'autor a través de diferents estils.
- Reconèixer cançons que han estat cantades i instruments que han estat escoltats amb anterioritat a partir de l'audició del CD.
- Veure i escoltar en directe els instruments que han sentit al CD i vist en fotografies.
- Captar de manera sensorial elements de la música: *tempo*, estructura, fraseig, caràcter i oferir l'oportunitat d'expressar-se.
- Conèixer i manipular alguns dels objectes sonors i instruments que es proposen.
- Relacionar objectes (joguines, fotografies...) amb les diferents propostes musicals.

Interpretar i crear

- Interpretar les cançons.
- Experimentar de manera sensorial i corporal les diferents propostes musicals.
- Copsar la música com a referents que enriqueixen la pròpia experiència.
- Crear produccions pròpies a partir de les propostes que hem escoltat.

2.2. Continguts

Explorar i percebre:

- Les cançons del concert.
- El material sonor
- Els instruments de vent: melòdica, flauta travessera, harmònica i kazoo
de corda: guitarra, banjo, bouzouki, contrabaix i baix elèctric
i de percussió: campanes i tabal tradicional
- Les formes de produir els sons.
- Els elements musicals (*tempo*, estructura, fraseig, timbre, intensitat, altura, caràcter, dinàmiques...)
- Músiques populars catalanes, d'autor i diferents estils musicals

Interpretar i crear

- Les cançons
- El moviment
- El material sonor
- Improvisar a partir dels suggeriments del concert
- Creació de propostes pròpies

Per part dels adults (educadors i educadores, mestres o pares) és interessant mantenir una actitud oberta per a ser capaços de comprendre les conductes dels infants davant les propostes que els oferim, és per això que trobem molt important l'observació de les respostes dels infants, per a poder canalitzar noves maneres d'escoltar i gaudir, així com la confecció de documentació, tant visual com sonora d'aquestes respostes (fotografies, enregistraments en CD, DVD...).

3. Guia del concert

En el concert escoltarem totes les cançons que podem sentir abans en el CD.

La música en directe ens impacta d'una altra manera, el moviment dels músics i les propostes de participació ens proporcionaran una estona de vivències i musicalitat.

És recomanable que els infants coneguin algunes de les cançons i músiques que escoltaran, doncs algunes vegades se'ls convida a cantar i altres a escoltar, però per a tots és molt satisfactori reconèixer les peces de música, escoltar allò que ja coneixem. També és interessant que puguin reconèixer els instruments, mostreu-los fotografies i ajudeu-los a reconèixer el seu so. Per altra banda en el concert en directe sempre hi haurà sorpreses que no haurem explicat.

4. Propostes didàctiques

Ens aquest apartat us adjuntem informació per a que pugueu fer les vostres propostes didàctiques. Cadascú trobarà la manera més adient de fer arribar la música als nens.

4.1.Cançó a cançó

Dalaida és la primera peça que podem escoltar. És una peça d'autor que ha estat composta especialment per a aquest espectacle i que ens situa i ens presenta l'escena i els diferents elements visuals i els instruments. Aquesta peça té la funció d'introduir l'espectacle. Sentirem la guitarra, el contrabaix, la veu i un acompanyament de vocal drums (percussió feta amb la veu). És una peça per escoltar i observar el vestuari de l'obra i els moviments coreogràfics dels músics...està tot per fer...observar, escoltar i gaudir. La cançó no té una lletra específica sinó que ha estat construïda a base de síl.labes. Aquesta tècnica s'anomena scatt i permet treballar i improvisar rítmicament passatges melòdics a través de la veu.

Jo en tinc un tamboret Aquesta senzilla peça popular ha estat transformada en una peça molt coreogràfica i dinàmica. Podrem sentir la flauta, el baix elèctric, la veu i un acompanyament rítmic fet amb vocal drums (percussió amb la veu). A través d'un joc fet amb dos tamborets els infants podran entendre molt bé visualment la història. La peça presenta dues parts diferenciades musicalment:

- TEMA A on es canta la cançó tal i com la coneixem, d'una forma molt rítmica i picada, a vegades gairebé com si fos rap.
- TEMA B on apareix una part instrumental (inventada per a l'arranjament) que contrasta amb l'altra ja que la música és més reposada i s'interpreta de forma lligada per tal de contrastar.

Aquí podrem fer sentir a l'infant la diferència entre una música més enèrgica i rítmica i una altra més suau i lligada (contrast entre lligat i picat). Podeu cantar la lletra completa de la cançó amb els vostres alumnes.

Lletra:

*“Jo en tinc un tamboret,
jo m'hi assento, jo m'hi assento.
Jo en tinc un tamboret,
jo m'hi assento, jo m'hi assec!”*

També us proposem que treballem la peça des del punt de vista del moviment, buscant amb respostes corporals crear un contrast entre les parts A (picat i enèrgic) i B (l·ligat i suau). També podeu experimentar amb el moviment a l'espai notant la diferència entre desplaçar-se amb una marxa enèrgica i rítmica i desplaçar-se a través d'un moviment més l·ligat.

Podeu fer escoltar als infants la flauta com a instrument solista i veure com sona en relació a la veu o provar de cantar la cançó experimentant amb diferents síl·labes i velocitats.

La cançó és presentada en forma de joc. Un senzill joc de moure's i parar com si es tractés del joc de les cadires per exemple.

Dalt del cotxe. Es tracta d'una cançó tradicional catalana molt coneguda. En aquesta peça podem escoltar la melòdica per primera vegada, la guitarra, el contrabaix i el so dels cascavells.

L'estructura de l'arranjament d'aquesta peça és la següent:

A	B	A	B	A
introducció melòdica	cançó	interludi melòdic	cançó	interludi melòdic

Aquesta estructura ens permet crear dues accions diferents. Durant la part A podem fer accions corporals o sonores i a la part B que correspon a la cançó podem cantar de forma mimada.

A continuació us adjuntem la lletra de la cançó:

*“Dalt del cotxe hi ha una nina,
que repica els cascavells.*

*Trenta, quaranta, l'ametlla amarganta
pinyol madur, ves-te'n tu.*

Si tu te'n vas, nero nero, nero

Si tu te'n vas, nero, nero, nas”

En Pere petit/ Cançó d'en Patufet

L'arranjament d'aquesta senzilla peça musical ha fusionat dues cançons diferents en una. Sentirem la veu i un petit acompanyament rítmic realitzat amb les cordes de la guitarra tapades (sense emetre un so afinat i determinat) juntament amb vocal drums i percussió feta amb una baqueta sobre les cordes del contrabaix.

En Pere petit és un cançó tradicional catalana escrita en compàs 3/4 i que presenta un gir melòdic molt interessant que treballa gairebé en l'àmbit d'una escala major completa.

La lletra explica la següent història:

"En Pere petit

per fer-se un vestit,

d'un pam que ha comprat,

mig pam l'hi ha sobrat.

De ser petitó

n'està molt cofoi

i no enveja pas,

a cap gegantàs"

La segona cançó, Patim patam patum o també coneguda com la cançó d'en Patufet és presentada en aquest arranjament com una cançó escrita en compàs 3/4 en comptes de l'habitual escriptura en 6/8. Notareu que a l'arranjament d'aquesta peça musical fa un joc fonètic i rítmic jugant amb les paraules del text.

Lletra de la cançó d'en Patufet

"Patim, patam, patum

homes i dones del cap dret.

Patim, patam, patum

no trepitgeu en Patufet"

En aquesta segona part de la cançó, els músics conviden el públic a participar cantant.

Us proposem que treballeu a l'aula aquesta peça bo i aprenent la lletra de les dues cançons. Podeu provar de cantar-la a diferents velocitats i/o canviant algunes síl·labes de la lletra. També us convidem a fer notar als alumnes la diferència entre sentir una cançó amb un acompanyament rítmic, o bé sentir-la amb un acompanyament harmònic. Quina fórmula ens ha agradat més? També podeu provar de cantar-la a capel.la bo i intentant picar amb les mans les blanques amb punt com a figura de compàs.

Un tren petitó

Aquesta divertida peça popular ha estat arranjada amb la intenció d'evocar un autèntic viatge amb tren. Podrem sentir l'harmònica, la melòdica, la guitarra, el baix elèctric i la veu.

L'arranjament s'estructura de la següent manera:

Introducció	Tema A	Interludi	Tema A	CODA
Joc de melòdica, harmònica, guitarra i baix	Cançó	Melòdica, harmònica, guitarra i baix	Cançó	Melòdica, harmònica, guitarra i baix

A continuació us mostrem la lletra de la cançó:

*“Un tren petitó,
que corria, que corria
Un tren petitó,
Que corria sense por.*

*Si voleu pujar,
Afanyeu-vos, afanyeu-vos.
Si voleu pujar,
afanyeu-vos que se'n va!”*

Aquesta cançó, que és molt popular en el món escolar a Educació Infantil, sovint s'utilitza per reforçar hàbits a l'aula a l'hora de fer un tren per anar al pati o bé a qualsevol altre lloc de l'escola.

El propi arranjament d'aquesta peça us permetrà jugar amb l'espai i les marxes dins l'espai, tenint en compte la direccionalitat i el sentit. Per exemple anar endavant i endarrere quan sona la melòdica en els interludis i moure's a dreta i esquerra quan es canta la cançó.

Marieta vola vola

Aquesta peça presenta un moment força màgic i poètic de l'espectacle. Sentirem la guitarra, la veu de l'Elena, el baix elèctric i el so misteriós d'unes campanes sonant. La peça s'interpreta de forma lenta i pausada.

La lletra completa és la següent:

*“Marieta vola, vola, tu que portes camisola.
Si m'ensenyes el camí del cel, et donaré pa i mel”*

En aquest cas, més enllà de plantejar-vos moltes propostes didàctiques a fer, pensem que és interessant fer una escolta de la peça com a audició. Escolteu-la amb els infants i feu-los notar la interpretació legato de la melodia. És una peça tranquil·la feta amb un arranjament delicat i preciosista. Podeu també, si voleu, abordar-la des d'un punt de vista del moviment pausat i harmònic fent estendre els braços com si es tractés del vol d'una marieta. Aprofitar per parlar també de la marieta, aquest estrany i curiós insecte amb color vermell i taques negres, plantegeu als infants preguntes: On les podem trobar les marietes? A quina època de l'any en veurem més? Com volen les marietes? Quina forma tenen les ales? Quins colors tenen les marietes?..etc.

Ballmanetes

En aquesta peça musical sentirem per primera vegada el bouzouki. La cançó la interpreten les veus (masculina i femenina), el bouzouki i el baix elèctric.

A continuació, us mostrem la lletra de la cançó que s'ha utilitzat a l'arranjament:

“Ballmanetes pica galtetes

pica-les tu que les tens boniquetes “(bis)

“Nostre gall és cantador, canta de dies, canta de dies.

Nostre gall és cantador, canta de dies i de nits no”

S'ha optat per prescindir d'una part de la lletra original de la cançó per raons estrictament musicals i escèniques. A continuació us presentem la lletra complerta de la cançó :

“Ballmanetes pica galtetes

pica-les tu que les tens boniquetes

La ball, ball, la cueta de la gallina

La ball, ball, la cueta del nostre gall.

Nostre gall és cantador

canta de dies, canta de dies.

Nostre gall és cantador,

canta de dies i de nits no”

L'arranjament presenta la següent estructura musical:

TEMA A	TEMA B	TEMA A	CODA
Bouzouki, baix i veus (femenina i masculina)	Bouzouki, baix veu femenina i vocal drums	Bouzouki, baix i veus (femenina i masculina)	Bouzouki i baix sols

Podeu fer notar als alumnes la textura de les veus masculina i femenina cantant a l'hora, juntament amb l'acompanyament harmònic del bouzouki i el baix. És la primera vegada al concert que sentirem la veu cantada de l'Oriol, que a part de tocar també canta en aquest cas.

Us plantejem fer notar als alumnes la diferència entre la part A (més aviat lenta) i la Part B (més ràpida i enèrgica). Podeu fer una experimentació del so: en la part més suau i tranquil·la buscar sons (rascar un timbal amb les ungles...) i a la part més enèrgica i rítmica podeu picar amb baquetes, claves, triangles...etc buscant la figura de pulsació.

Feu notar als alumnes també la presència dels vocal drums a la part B de la cançó. Proveu d'experimentar i/o improvisar diferents sons rítmics fets amb la boca.

La lluna la pruna

Aquesta peça és molt popular i la canten tots els infants des de ben petits a la majoria d'escoles bressol, a casa, amb els pares o amb els avis. La intenció d'aquesta peça dins el context del concert és precisament convidar als infants a cantar-la juntament amb els músics.

Sentirem la peça a través de la veu de l'Elena i amb l'únic acompanyament de dues melòdiques. Els moviments coreogràfics dels músics ajudaran a fer més dinàmica la peça.

Recordem la lletra de la cançó:

“La lluna la pruna, vestida de dol.

Son pare la crida, sa mare no vol

La lluna la pruna i el sol mariner

son pare la crida, sa mare també

Un pam, dos pams,

tres pams, quatre pams, cinc pams

Sis pams, set pams,

vuit pams, nou pams, deu pams”

L'objectiu d'aquesta peça a l'espectacle és simplement fer participar els infants a través de la cançó. La màgia d'aquesta melodia pausada i la seva lletra sovint els evoca records propers a la primeríssima infància o als seus pares i és per això que normalment els agrada molt cantar-la. Practiqueu-la un xic a l'aula abans d'anar a veure el concert per tal que en el moment de participar ho puguin fer amb energia i naturalitat.

La cuqueta amb sucre

Aquesta peça ha estat arranjada amb la idea d'evocar una dansa del classicisme. S'ha utilitzat fins i tot un fragment de melodia del "Passeig en trineu" de Leopold Mozart en una part instrumental per tal de fer-la més versemblant.

L'actitud dels músics i la interacció entre ells ens ajudaran a comprendre millor la història i permetran que els infants entrin ràpidament en el joc.

En aquesta peça sentirem la melòdica, el bouzouki, el tabal tradicional i les veus de l'Elena i l'Oriol cantant alhora.

Recordem la lletra d'aquesta dansa:

"Qui la ballarà la coqueta amb sucre?

Qui la ballarà eixerit serà.

Balli-la vostè, senyoret/a (el nom de l'infant).

Balli-la vostè, que la balla bé."

L'arranjament de la dansa segueix la següent estructura:

Tema A	Tema B	Tema A	Tema B	Tema A	Tema B	Tema A
Instrumental	Cançó	Instrumental	Cançó	Instrumental	Cançó	Instrumental

Aquesta peça s'interpreta per la platea de sala i entre el públic de manera que s'interacciona amb els infants. Els músics escolliran aquí a l'atzar un nen o una nena i li dedicaran un fragment cantant el nom del nen o nena escollit.

En tant que dansa, us plantejem que pugueu fer un treball específic de moviment a l'aula. És una dansa que pot anar molt bé per tal de fer un petit joc de coneixença dels noms entre els infants, sobretot si encara no es coneixen massa o quan fem alguna activitat amb infants d'altres aules del mateix nivell.

Podeu treballar també la diferència entre la part instrumental i la part cantada (podem girar en rotllana a la parts A i parar la rotllana per preguntar el nom d'un infant a la part B per exemple).

L'esquirol

En aquesta peça podrem escoltar la guitarra, el contrabaix, la veu de l'Elena, vocal drums i un divertit joc melòdic entre dos kazoos.

L'arranjament està plantejat en clau de jazz i swing, presentant-nos la cançó d'una forma diferent i atractiva.

La lletra de la cançó és la següent:

"Plim, plim, plim, plim

salta l'esquirol.

Plim, plim, plim, plim

i de pressa puja al tronc.

Plim, plim, plim, plim

agafa una pinya

Plim, plim, plim, plim

i se la menja tot sol"

La cançó s'estructura de la següent manera:

Introducció (instrumental)	Tema B (instrumental)	Tema A (cançó)	Tema B (instrumental)	Tema A (cançó)	Turn around (cantat)
Guitarra, contrabaix i vocal drums	Kazoo i guitarra	Veu, guitarra i contrabaix	Duet de kazoo, guitarra i contrabaix	Veu, guitarra i contrabaix	Veu, guitarra, contrabaix i vocal drums

Us plantegem un treball de cançó a l'aula. Podeu treballar la cançó amb els vostres alumnes. Podeu provar de cantar-la de forma normal i després comparar-la amb la versió que apareix al CD, interpretada amb swing.

Podeu provar de diferenciar entre les parts instrumentals i les cantades per exemple picant de mans (en els fragments instrumentals) i cantant (a les parts vocals).

També podeu provar d'experimentar amb el cos i l'espai buscant respostes corporals diferents a les dues parts musicals.

També és possible treballar el "turn around" tant propi del jazz, per exemple practicant en altres exemples de cançó popular properes als infants. Recordem que un "turn around" és una part musical que encadena un gir melòdic característic o un seguit d'acords que conclouen normalment a la tònica, per començar altra vegada la cançó o per acabar-la, com és el cas d'aquest exemple. Per tant, és possible treballar-ho de forma imitativa i intuïtiva a partir de cançons populars properes als infants. Per exemple podem interpretar la cançó del Cargol treu banya i crear un petit "turn around" com segueix a continuació:

“Cargol treu banya, puja la muntanya

cargol treu vi, puja el muntanyí

(Turn around) puja al muntanyí”

El turn around a més pot presentar la peculiaritat de doblar el valor de les notes de la melodia com en el cas de la cançó de l'esquirol. Així la frase final “i se la menja tot sol” actua en forma de turn around repetit dues vegades fins a doblar el valor de les notes de la melodia per finalitzar el tema.

El gall tatanet

Aquesta és una peça molt divertida de l'espectacle. Els músics fusionen, en una sola cançó, tres cançons populars infantils a través d'un joc fet amb un tamboret, les mans, un banjo, el contrabaix i les veus en diferents registres. A més, és la primera i única vegada en tot l'espectacle que podem sentir el banjo de 5 cordes.

La lletra de la cançó que uneix les tres peces queda d'aquesta manera:

“El gall i la gallina

estaven al balcó,

la gallina s'adormia

i el gall l'hi fa un petó

- Dolent, dolent!

I què dirà la gent?

- Que diguin el que vulguin,

que jo ja estic content!”

“Arri, arri tatanet

que anirem a Sant Benet.

Comprarem un formatget

per dinar, per sopar

pel nen no n'hi haurà

“Anirem a París

a cavall d'un mosquit

i els francesos diran:

-Quin cavall més bonic!

Al pas, al pas

al trot, al trot, al trot

i al galop, al galop, al galop!”

L'estructura de la peça queda de la següent manera:

Introducció	El gall i la gallina	Arri arri tatanet	Interludi instrumental	El gall i la gallina	Arri arri tatanet	Interludi instrumental	Anirem a París	Coda
-------------	----------------------	-------------------	------------------------	----------------------	-------------------	------------------------	----------------	------

Podeu cantar les tres cançons de forma independent a l'aula o bé provar d'unir-les com al nostre espectacle.

Podeu intentar fer un diàleg entre galls i gallines (a través de dos grups d'infants) a la cançó el gall i la gallina.

Sol Solet

Aquesta peça molt i molt popular és interpretada amb el bouzouki, el baix elèctric, la melòdica i dues veus cantades (masculina i femenina). A l'arranjament apareix una part de lletra que sovint els infants no coneixen. Així, la lletra de la cançó, queda de la següent manera:

“Sol solet vine’m a veure, vine’m a veure

Sol solet vine’m a veure que tinc fred

Si tens fred, posa’t la capa, posa’t la capa

Si tens fred, posa’t la capa i el barret

El pobre sol solet no té capa no té capa

El pobre sol solet no té capa ni barret.

M’he quedat a casa, m’han deixat tot sol

i només vigilen els soldats de plom.

Les gotes de pluja mullen els terrats,

tinc esgarrifances i tinc por del gat”

Us proposem que aprengueu amb els vostres alumnes aquesta darrera part de la cançó. Es tracta d'un text que ha caigut en desús i que formava part antigament de la cançó. Per tant, aquí teniu una bona oportunitat per recuperar un fragment musical i lingüístic que la transmissió oral i el pas del temps han anat oblidant. També podeu reforçar aquest fragment de text a través de gestos tal i com ens proposarà l'Elena a l'espectacle.

Cançó de fer pa

La cançó de fer pa o també coneguda com “ABC la pastera ja la sé” és un refrany popular recollit per Joan Amades. Dins l'espectacle es presenta com un refrany ritmat com si es tractés d'un tema de Rap o Hip Hop. Notarem la presència dels vocals drums que imiten el so d'una bateria jugant amb les paraules *pa* i *tum*. D'aquesta manera sentirem una seqüència rítmica formada per aquestes paraules que imiten el so d'una bateria.

La lletra del refrany en la versió barcelonina de l'espectacle és la següent:

“ABC la pastera ja la sé

si hi ha pa me'l menjaré

si hi ha peix faré el mateix

Si el pare m'hi atrapa,

fugiré com una rata

Si la mare no m'hi vol

fugiré com un cargol”

Segons el recull El jugar de l'Amades Volum 2. Ballets, cançons de diades, màgiques i onomatopeïques Ed. Biblioteca Joan Amades. Llegat Consol Mallofré. Edició ImmaMarín i Olga Pardo...*"es tractava d'una cançó que cantava la mainada barcelonina del meu temps quan menjàvem pa, generalment per berenar, com volent manifestar la joia de menjar"*

"...és remarcable el sentit de respecte al pare manifestat per la idea de fugir com una rata en el cas d'ésser atrapat en la pastera i la benevolència maternal, sempre més candorosa i sentimental, la que ens feia dir que si era la mare la que ens sorprenia marxariem plàcidament, o sia, com un cargol..."

Com a curiositat, cal remarcar que aquest refrany es troba present en dues versions més a Sant Quintí de Mediona i Balaguer.

Versió de Sant Quintí de Mediona:

"ABC, la pastera ja la sé
si hi ha pa me'l menjaré
si hi ha coca per la boca
si hi ha peix pel mateix

si la mare m'hi atrapa
fugiré com una rata
si el pare m'hi veu
fugiré com una guineu"

Versió de la vila de Balaguer:

"ABC
la pastera ja la sé
si la mare m'hi atrapa
passaré per un foradet que jo sé"

En aquest cas us plantegem senzillament que reciteu la lletra d'aquest refrany que apareix al CD i que forma part de l'espectacle. Feu notar als infants com podem imitar amb cops de veu i síl·labes, les diferents parts d'una bateria TUM (bombo) i PA (cop de caixa) o TSS (plat o Charles). Podeu provar de construir per grups una petita cèl·lula rítmica on hi apareguin aquests tres elements (bombo, caixa i plat).

Feu notar als infants també el paper del baix elèctric que en aquest cas utilitza una tècnica moderna anomenada "slapp" que consisteix en percutir sobre les cordes del baix amb la mà creant un efecte rítmic molt interessant.

L'estructura de la peça és la següent:

Introducció	Refrany	Tornada	Refrany	Tornada
Vocal drums, baix, guitarra i veu	Rapejant	Vocals, guitarra, baix i veu	Rapejant	Vocals, guitarra, baix i veu

A l'arranjament d'aquesta peça s'ha optat per crear una part B o tornada on es va cantant reiteradament la paraula pa en diferents notes. Podeu abordar la cançó des d'un punt de vista coreogràfic i de moviment. Podeu fer moure els infants en la part A o part del refrany, bo i caminant al ritme de la música. A les parts B o tornades podeu fer parar els infants i aixecar els braços quan sona la paraula pa per exemple.

El lleó no em fa por

Es tracta d'una cançó popular força coneguda amb tres estrofes. Al CD trobareu les tres estrofes de la cançó. La instrumentació en aquest cas és harmònica, guitarra, baix elèctric i veu.

A l'espectacle aquesta cançó és presentada novament com un joc on hi ha un lleó que pretén perseguir i atrapar l'Elena, per això ella diu: Ui ui, ai ai!

També podem convertir aquesta cançó en un petit joc de fet i amagar.

Us presentem la lletra de la cançó:

"El lleó no em fa por	Al matí vull sortir,	L'he trobat en un prat
Pam i pipa, pam i pipa	Pam i pipa pam i pipa	Pam i pipa, pam i pipa
El lleó no em fa por	Al matí vull sortir	L'he trobat en un prat
perquè sóc bon caçador	Per caçar-lo sota un pi	I el lleó m'ha mossegat!
		Nyam!"

Dalaida de comiat

Es tracta de la darrera cançó de l'espectacle. S'inspira en la primera peça del concert, de manera que es produeix una estructura cíclica de l'espectacle. Simplement és una peça que té dues parts amb dos tempos diferents: una part més lenta que evoca una certa nostàlgia de que el concert ja s'acaba i una altra part més ràpida que mostra que tot i així ens ho hem passat molt bé!